

УДК 658:338.3

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Бондаренко Людмила Миколаївна – кандидат економічних наук,
викладач кафедри міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
(м. Харків, Україна) E-mail: bonlu27@gmail.com

Набока Сергій Олександрович – магістрант 2 року навчання,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
(м. Харків, Україна) E-mail: sergey-naboka@hotmail.com

Аритмічність і просторова турбулентність світової економіки вимагають нового рівня узагальнень і неортодоксальних наукових підходів в осмисленні особливостей і характеру функціонування підприємств у сучасних умовах. Новітні тенденції розвитку світової економіки призвели до активізації чинників, що посилюють нестабільність та уразливість національних економік до негативних зовнішніх впливів [1].

До таких впливів на цьому етапі розвитку відносять (рис. 1): посилення протекціоністських настроїв серед провідних держав світу, протиріччя між структурними елементами світового господарства, наслідком якого є значні диспропорції у розвитку фінансової сфери [2], протиріччя між інтересами окремих суб'єктів міжнародних економічних відносин, які зацікавлені в отриманні економічних вигід, та інтересами суспільства, зацікавленого в сталому соціальному розвитку. Таким чином, у зазначених умовах для кожного підприємства на перший план виходить завдання підвищення власної конкурентоспроможності.

Особливої актуальності зазначена проблема набула у внутрішньо-українських реаліях, де на економічні процеси значний вплив мають політичні обставини, що пов'язані з напруженою ситуацією на Сході країни, а також зміною зовнішньоекономічних напрямків підприємств і переорієнтацією їх на європейський ринок, ринки Азії та Латинської Америки. Значний негативний вплив здійснюють і внутрішні фактори

організації, такі як далеко не повне володіння керівництвом підприємств сучасних методів оцінки конкурентоспроможності та механізмів розробки конкурентостійкої стратегії.

Рис. 1. Негативні чинники, що впливають на діяльність підприємств України

Зазначену тему вивчали багато як вітчизняних, так і закордонних науковців, серед яких Ю. П. Тихонов [3], В. А. Морозова, Е. А. Герасимова [4], Н. Н. Єронкевич [5], Т. В. Шталь [6] та інші визначні вчені. В той же час тема і досі залишається актуальною.

В таких умовах особливого значення набуває необхідність дослідження фактора, який є основоположним, вирішальним і єдиним невідновлювальним, – фактора «часу».

Час характеризується тим, що це є єдиний невідновлювальний та обмежений фактор, з чого випливає його унікальність та особливість. Таким чином, потрібно налагоджувати процеси всередині підприємств із урахуванням фактора часу та досягати постійного прискорення його діяльності. Сучасні економічні реалії відкидають такі поняття, як «сталість» та «стабільність». Вони забезпечують лише уповільнення розви-

тку організації, що призводить до зниження її конкурентоспроможності та відсутності бачення реальної ситуації на ринку.

Цей фактор під час прийняття рішення може призвести до успіху чи невдачі організації. Особливу роль він відіграє у стратегічному менеджменті. Реалізація навіть успішної стратегії в невдалий момент може призвести до великих проблем в організації. Хід часу звичайно обумовлює зміни ситуації. Якщо вони значні, ситуація може перетворитися настільки, що критерії для прийняття рішення про стратегію стануть недійсними. Таким чином, рішення потрібно приймати і втілювати в життя, поки інформація, на якій засновані аналіз і оцінка стратегічних альтернатив, залишається релевантною і точною [5].

Один із варіантів урахування фактора часу в стратегічному менеджменті є використання економіко-математичного методу мережевого планування, що дає змогу розрахувати та продемонструвати критичний шлях процесу формування стратегії.

У зв'язку з фактичною відсутністю можливостей зовнішнього фінансування українські підприємства повинні інтенсифікувати свою діяльність, тобто максимально використовувати власні внутрішні можливості для його розвитку.

Для аналізу інтенсивності розвитку розраховують якісні показники використання ресурсів (продуктивність праці / чи трудомісткість, матеріаловіддача / чи матеріалоємність, фондівіддача / чи фондоємність і кількість оборотів оборотних коштів / чи коефіцієнт закріплення оборотних коштів). Ці показники є базовими для отримання цілісної картини щодо можливостей інтенсивного розвитку зазначеного підприємства. Адже якісні показники – це показники інтенсифікації виробництва, що отримали своє відображення як в результатах виробництва, так і в затратах ресурсів.

Таким чином, підприємствам України необхідно звернути увагу на загальні зовнішньоекономічні та специфічні, характерні виключно для нашої країни, фактори, що впливають на їх розвиток для досягнення ситуації, коли показники конкурентоспроможності будуть знаходитися у постійній позитивній динаміці.

Література

1. Базилевич В. Д. Концептуалізація мегатрендів економічного розвитку в контексті глобальних викликів сучасності // Парадигмальні зрушення в економічній теорії XXI ст.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Київ: Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2012. С. 11–15.
2. Бестужева С. В. Глобалізація світової економіки: особливості прояву та перспективи поглиблення // Сучасні тенденції розвитку світової економіки: матеріали ХШ Міжнар. наук.-практ. конф. Харків: ХНАДУ, 2017. с. 8–9.
3. Тихонов Ю. П. Развитие методов учета фактора времени при оценке экономической эффективности инвестиций. *Вестник университета*. 2015. № 9. С. 384–388.
4. Морозова В. А. Факторы информации и времени в управлении организацией. *Социально-экономические науки и гуманитарные исследования*. 2016. №16. С. 26–43.
5. Герасимова Е. А., Еронкевич Н. Н. Учет фактора времени при разработке стратегии предприятия в сфере услуг. *Проблемы современной экономики*. 2012. № 3. С. 384–387.
6. Шталь Т. В., Козуб В. О. Особливості розвитку міжнародної конкуренції в умовах глобалізації // Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 17–18 листоп. 2016 р.). Харків: ФОП Лібуркіна, 2016. С. 411–415.

